

Zacięty opór rządu bońskiego przeciwko podpisaniu układu moskiewskiego i próby fałszowania jego istoty nie dadzą się pogodzić z podstawowymi interesami narodu niemieckiego. Kto jest za jednością Niemiec, ten musi dopomóc w usunięciu wielkich i ważnych przeszkód dla porozumienia, jakim jest uzbrojenie atomowe i polityka odwetu w Niemczech zachodnich.

Porozumieniu Niemców i jedności Niemiec służy, kiedy oba państwa niemieckie uroczyście zrzekną się wszelkiego uzbrojenia atomowego i kiedy oba państwa niemieckie postanowią, że na niemieckiej ziemi broń atomowa nie będzie ani stacjonować, ani nie będzie wolno jej magazynować.

Porozumieniu Niemców i jedności Niemiec służy, kiedy Niemiecka Republika Demokratyczna i Niemiecka Republika Federalna poprą zawarcie paktu o nieagresji między państwami NATO i Układu Warszawskiego.

Porozumieniu Niemców i jedności Niemiec służy, kiedy oba państwa niemieckie porozumieją się co do zmniejszenia swych wydatków wojskowych i wstrzymania zbrojeń w Niemczech.

Zgodnie ze swą pokojową polityką rząd Niemieckiej Republiki Demokratycznej jako Jeden z pierwszych podpisał układ moskiewski o zakazie prób z bronią nuklearną w atmosferze, przestrzeni kosmicznej i pod wodą. W przeciwieństwie do obstrukcyjnej polityki, którą rząd Niemieckiej Republiki Federalnej w oczach wszystkich miłujących pokój narodów sam się skompromitował, polityka rozsądku i dobrej woli Niemieckiej Republiki Demokratycznej służy międzynarodowemu pokojowi i porozumieniu. Rząd Niemieckiej Republiki Demokratycznej również w przyszłości kontynuować będzie tę zasadniczą linię swej polityki zagranicznej i wносить będzie dalszy wkład do międzynarodowego odprężenia. Wraz z wielkimi osiągnięciami w twórczej pracy swej ludności, pokojowa polityka Niemieckiej Republiki Demokratycznej gwarantuje uznanie wszystkich rządów pokój miłujących narodów, które pragną uchronić ludzkość przed niebezpieczeństwem wojny atomowej¹.

Tłumaczył: Józef Muszyński

AIDE-MÉMOIRE RZĄDU NIEMIECKIEJ REPUBLIKI DEMOKRATYCZNEJ

W związku z oświadczeniem rządu NRF, złożonym w dn. 19 VIII 1963 r. z okazji podpisania układu moskiewskiego o zakazie doświadczeń z bronią nuklearną w powietrzu, przestrzeni kosmicznej i pod wodą¹, Ministerstwo Spraw Zagranicznych NRD wystosowało do ponad 80 państw *aide-mémoire*, w którym zajęło stanowisko wobec oświadczenia rządu NRF. 72 państwom niesocjalistycznym *aide-mémoire* Ministerstwa Spraw Zagranicznych NRD został doręczony za pośrednictwem państw zaprzyjaźnionych. Wraz z *aide-mémoire* Ministerstwo Spraw Zagranicznych NRD przekazało tekst oświadczenia ministra spraw zagranicznych NRD, dr Lothara Bolza, złożonego w dniu podpisania układu moskiewskiego przez NRD. Tekst *aide-mémoire* brzmi następująco:

„Niemiecka Republika Demokratyczna już 8 sierpnia 1963 r. podpisała układ moskiewski o zakazie prób broni nuklearnej w atmosferze, przestrzeni kosmicznej i pod wodą, ponieważ realizowana przez nią polityka zapewnienia pokoju poprzez odprężenie i porozumienie, jak również humanitarny charakter układu skłaniały ją do dokonania tego kroku.

Stanowisko rządu Niemieckiej Republiki Federalnej — jak powszechnie wiadomo — oparte będzie na całkowicie odmiennych motywach. Niebezpieczny opór w stanowisku rządu Niemieckiej Republiki Federalnej, który zasadniczo odrzuca układ moskiewski, ponieważ ogranicza on perspektywę uzbrojenia atomowego — mimo że pod naciskiem światowej opinii publicznej musiał on układ formalnie podpisać — może poważnie zaważyć na stosunkach międzypaństwowych.

Zarozumiałe oświadczenie, jakie rząd Niemieckiej Republiki Federalnej złożył w dniu podpisania układu moskiewskiego świadczy, że chce on przewidzianą przez układ pokojową koegzystencję państw o różnych systemach społecznych i politycznych wykorzystać dla

¹ „Neues Deutschland” nr 229 z dn. 22 VIII 1963.

² „Bulletin des Presse- und Informationsamtes der Bundesregierung” 1963, nr 147.

swych rewizjonistycznych celów aneksji Niemieckiej Republiki Demokratycznej, a następnie obszarów innych państw. Tym samym rząd Niemieckiej Republiki Federalnej narusza cel i istotę układu oraz równe prawa wszystkich jego państw-członków.

Pokoju nastawiona światowa opinia publiczna powinna ze wzmoczoną uwagą śledzić dalsze postępowanie rządu Niemieckiej Republiki Federalnej, aby skuteczność układu o zakazie prób broni nuklearnej w atmosferze, przestrzeni kosmicznej i pod wodą — przez postępowanie rządu Niemieckiej Republiki Federalnej — nie poniosła ujmy i dalsze międzynarodowe środki odprężenia nie zostały zablokowane.

Zresztą powszechnie uznaną zasadą prawa międzynarodowego jest, że jedynie miarodajną interpretację układu międzynarodowego stanowi jego brzmienie, a każda jakakolwiek jednostronna interpretacja w duchu polityki silnej ręki jest niedopuszczalna. Według jednoznacznego brzmienia układu moskiewskiego, nie ma żadnych różnic w prawach i obowiązkach przewidzianych przez układ w stosunku do państw podpisujących. Odpowiada to celowi układu moskiewskiego, który w interesie każdego z uczestników wprowadził powszechne, wzajemne zobowiązanie wszystkich państw zaniechania doświadczeń z bronią nuklearną w atmosferze, przestrzeni kosmicznej i pod wodą².

Tłumaczył: Józef Muszyński

² „Aussenpolitische Korrespondenz” nr 34/1963, s. 281—282.